

מנהג האשכנזים לקרוא מגילת קהלת בשבת חוה"מ סוכות כמבואר ברמ"א (תרס"ג ב'). כשחל החג הראשון בשבת קוראים בשבת זו את המגילה. הסיבה לקריאת קהלת בסוכות הוא העיסוק בנושא השמחה. ובקהלת נאמר: "ולשמחה מה זו עושה"? יש שמחה שהיא בעייתית ולא רצויה, ויש לדאוג שתהיה שמחה ראויה כדי לקיים את "ושמחת בחגך" באופן המיטבי. יש שהסבירו שכיון שמקיימים את שמחת החג באכילת בשר ושתית יין, יש לזכור מה שאמר קהלת "הבל הבלים הכל הבל", וכשמבינים שתענוגות עולם הזה הם הבל-זה עצמו זמן שמחה.

אולם ההסבר הפשוט שהשמחה קשורה לחג האסיף, ודווקא משום כך נצטוונו לשבת בסוכה שהסכך שלה נעשה מפסולת גורן ויקב, כדי לנתב את השמחה לישיבה בצל השכינה, שלא נהיה שקועים בשמחת האסיף, ההישגיות והחומריות, אלא שנפנים שעיקר השמחה והאושר לא בעושר, ואז ניתן לקיים "כי ליבי שמח מכל עמלי" (קהלת ב י).

ניתן לפרט טעמים נוספים לשמחה בחג הסוכות:

חג הסוכות מאפשר להיות בשמחה כי אנו אחרי טהרת יוה"כ, ובבחינת "ישרי לב", וממילא מתקיים בנו "וליישרי לב שמחה".

בסוכה אנו זוכים למעין "יום שמחת ליבו" שנאמר על יום בנין המקדש. הקב"ה שמח בכך שיש לו דירה בתחתונים, וכך גם בסוכה עליה ניתן לומר "הביאני המלך חדריו". הסוכה נחשבת "צילא דמהמנותא" ובה כביכול אנו יושבים בצוותא יחד עם הקב"ה. גילוי אהבה זה מהוה סיבה לשמחה בסוכות.

שמחה נוספת יש בסוכות בנטילת ארבעת המינים המסמלת את ניצחונם של עם ישראל שיצאו זכאים בדין מול אומות העולם, שהלולב ושאר המינים המצורפים אליו מהווים הוכחה לכך. כמו שהסביר דעת זקנים מבעלי התוספות (ויקרא פרשת אמור פרק כג פסוק מ): "הלולב שאנו נוטלין ביום ראשון הוא סי' שזכינו בדין ביום הכיפורים וזש"ה "אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ", במי הכתוב מדבר? בישראל ובאומות העולם, שהקב"ה דן אותם ביום הכפורים. אלו ואלו נכנסין לדין ואין אנו יודעין מי הנוצחין. אמר הקדוש ברוך הוא: "טלו לולביכם בידיכם והכל יודעים שזכיתם בדין".

הפסוק "ושמחתם לפני ה' אלוקיכם" מתייחס לנטילת הלולב אותו אנו נוטלים תוך אמירת הלל של הודאה ושמחה. הביטוי לשמחה הוא בעיקר בנענועים ככתוב "אז ירננו עצי היער", ואנו מרננים בעצי היער.

יתכן והשמחה היא בכך שאנו נוטלים יחד את כל המינים שמבטאים את החיבור בין כל חלקי העם. כפי שידוע שארבעת המינים מסמלים מי שיש בהם

תורה ומצוות, או מי שיש בהם רק תורה או רק מצוות, או כאלו שאין בהם לא תורה ולא מצוות אבל גם הם חלק מכלל ישראל וכולנו התפללנו ביחד ביוה"כ, **ועם ישראל כולו יצאו זכאים בדין.**

יש המסבירים שגם עיקר ייחודה של הסוכה הוא בכך שהיא מאחדת את כל ישראל. כנדרש במסכת סוכה (כז,ב) "כל האזרח בישראל ישבו בסכת - מלמד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת", ויש שהסבירו שלעתיד לבוא נותנים לגוים את מצות סוכה והם מבעטים ויוצאים כי אין להם חיבור ואיחוד כמו שיש לכל ישראל, ולכן אינם שייכים למצוות סוכה.

גם בימים של הגבלות בהזמנת המשפחה המורחבת לסוכה והתמודדות עם חולים ואף נפטרים יש עדיין לקיים את מצוות השמחה בחג. הרב קוק במאורות הראי"ה מסביר שמהות הסוכה מלמדת שהצרות והקשיים הם דברים חולפים. כשישראל טוענים "ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני", מרוב הצרות, עונה להם ה' "ואנוכי לא אשכחך, הן על כפים חקותיך" וכו'. כשיצאו ממצרים בראשית דרכנו ועודנו זכורים ואהובים גם אז נטלטלנו במדבר בסוכות ארעיות. הסוכה היא זכר לסוכות וענני הכבוד כשיצאו ממצרים והלכו במדבר. הקב"ה יכל להושיבם מיד בארמונות אך הוא הוליכם במדבר והגן עליהם ללמדנו שהעיקר הוא לא בעולם הארעי הזה, אלא בעבודתנו הרוחנית. ולכן "כל האזרח בישראל ישבו בסכות" גם האזרח הקבוע שיש לו בית מפואר גולה לדירת הארעי לזכור "למען ידעו דורותיכם כי בסכות וכו'" שכך יצאו בני"י ממצרים.

ידוע הסיפור על מושל ברלין ששאל את רב העיר שארחו בליל הסדר למה שואלים מה נשתנה בליל הסדר ולא בסכות שהשינוי גדול יותר והסביר לו הרב שיהודי בגלות ובדירת ארעי הוא דבר שרגילים אליו אך לעטר שלחן הסדר בכלי כסף מפוארים ולהסב זה מעורר תמיהה - מה נשתנה. נתפלל שאכן הישיבה בסוכה שהיא דירת ארעי ובכל זאת מהוה הגנה ["כי יצפנני בסכה ביום רעה וכו'"] והשמחה בנענועים העוצרים רוחות רעות, תפלטנו מכל צרותינו ונזכה ו"הרחמן הוא יקים לנו את סכת דוד הנופלת" דירת קבע של בית המקדש השלישי בשמחה תמידית. בכניסתו של החג הקדוש, בעת הזו בה אנו ניצבים כמו כולנו זה חודשים ארוכים במציאות חדשה של תמורות וניסיונות, של המשך למידה מרחוק. **בשמי ובשם הנהלת החמ"ד, אנו רוצים להוקיר טובה ותודה לכם על עמידתכם בחזית החינוכית בתנאים קשים ומשתנים, והיותכם מקור השראה, במסירותכם היום יומית לרבבות ילדי ישראל והוריהם הנושאים אליכם את עיניהם גם אם זה דרך הזום, בציפיה לקבל מכם כוח, דעת, חכמת חיים ואמונה.**

מנהיגות ומנהיגי חינוך יקרים. אתם הסוכה, אתם ענני הכבוד המלווים את

תלמידינו באהבה ובדאגה יום יומית. מולנו בכיתה בדמויותיהם של תלמידינו, באים לידי ביטוי לאורך כל שנות הלימודים ארבעת המינים. פסיפס מקסים, מרתק, מאתגר ומגוון של נשמות, דעות, עדות וגוונים.

ובדיוק כמו בחג הסוכות, כך גם בכיתה. יש מקום בלב כולכם ובסוכה לכל ארבעת המינים. יותר מכך- אי אפשר לקיים את המצווה אם לא כל ארבעת המינים נוטלים בה חלק, מאוחדים ומאוגדים.

אנו מצדיעים לכם מנהיגי חינוך, מפקחים, מנהלים, גננות, צוותי החינוך, פינו מלא תודה על עשייתכם המסורה והמבורכת. ב"ה נצא כולנו מחוזקים יותר מימי המשבר הללו ומהניסיונות בהם אנו נדרשים לעמוד.

המילה ניסיון קשורה למילה נס. להעלות על נס. נס ודגל. סיפור מסירותכם החינוכית למען חינוך ילדי ישראל בעת הזו עוד יעלה על נס, וישמש מקור כוח והשראה לרבים.

לכם ולביתכם- חג שמח, חג שיהיה פתח לאחדות, לבריאות, ולאהבת ישראל.

שושנה נגר